

sygn. akt I C 985/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

4 sierpnia 2022 roku

Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie w I Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: asesor sądowy Mateusz Janicki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 4 sierpnia 2022 roku w W.

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o zapłatę

- zasądza od pozwanej na rzecz powódki 2 472,63 zł (dwa tysiące czterysta siedemdziesiąt dwa złote sześćdziesiąt trzy grosze) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 2 lipca 2019 roku do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanej na rzecz powódki 1 117 (tysiąc sto siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

I. Stanowiska stron

(...) sp. z o.o. z siedzibą w O. wniosła o zasądzenie od (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. 2 472,63 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 2 lipca 2019 r. do dnia zapłaty, a także zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Wskazała, że dochodzi nabytego od konsumenta roszczenia o proporcjonalny zwrot zapłaconych kosztów kredytu konsumenckiego dotyczących okresu, o który w związku z przedterminową spłatą skrócono czas obowiązywania umowy (pozew k. 4-5).

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Potwierdziła, że doszło do przedterminowej spłaty pożyczki, zaprzeczyła jednak twierdzeniu powódki, że nie doszło do prawidłowego rozliczenia (sprzeciw k. 37-38).

Żadna ze stron nie wniosła o przeprowadzenie rozprawy (sprezycowanie stanowisk k. 51v, 55v).

II. Ustalenia faktyczne

Pozwana prowadzi działalność gospodarczą, w ramach której udziela pożyczek gotówkowych konsumentom (bezsporne).

2 maja 2019 r. R. K. zawarł z pozwaną umowę pożyczki gotówkowej nr (...). Całkowita kwota pożyczki wynosiła 3 000 zł, prowizja 2 443,84 zł, opłata przygotowawcza 550 zł, całkowity koszt pożyczki wyniósł 3 237,09 zł. Pożyczka udzielona została na 130 tygodni, zaś termin spłaty oznaczono na 29 października 2021 r. R. K. dokonał całkowitej spłaty 17 czerwca 2019 r. Spłata nastąpiła w 3 ratach: 10 maja 2019 r. – 360 zł, 7 czerwca 2019 r. – 360 zł i 17 czerwca 2019 r. – 5 062,51 zł (bezsporne, nadto umowa k. 9-11, raport z BIK k. 13, zestawienie k. 52).

18 października 2021 r. R. K. scedował na rzecz powódki wierzytelność z tytułu zwrotu pozaodsetkowych kosztów kredytu na podstawie art. 49 u.k.k. w związku z opisaną wyżej umową pożyczki (bezsporne, nadto cesja k. 20-21).

III. Ocena dowodów

Zgromadzone w sprawie dokumenty nie budziły wątpliwości sądu, nie były też kwestionowane przez strony.

IV. Ocena prawna

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 49 u.k.k. w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą.

Definicja całkowitego kosztu kredytu zawarta została w art. 5 pkt 6 u.k.k. i zgodnie z tym przepisem obejmuje on wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: a) odsetki, opłaty, provizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz b) koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach - z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Co istotne, przepis w takim kształcie obowiązuje niezmiennie od początku obowiązywania ustawy o kredycie konsumenckim tj. od 17 czerwca 2011 r. (zmiany, które miały miejsce, nie mają dla sprawy znaczenia, obejmują one bowiem doprecyzowanie katalogu o koszty ubezpieczeń).

Powołane przepisy stanowią implementację art. 16 ust. 1 dyrektywy 2008/48/WE, z którego wynika, że konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązania wynikające z umowy o kredyt i w takich przypadkach jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy.

Wskazać bowiem należy, że w dyrektywie mowa jest o kosztach „przypadających” na pozostały okres umowy a nie „należnych” w pozostałym okresie umowy. Jeśli intencją prawodawcy byłoby różnicowanie możliwości obniżenia kosztu kredytu w zależności od tego, jaki charakter ma ten koszt i w jakim czasie został (powinien zostać) poniesiony, znalazłoby to wyraz w treści przepisu. Tymczasem ustawa nie różnicuje kosztów na te, których wysokość została rozłożona w czasie oraz koszty, których wysokość jest stała i pobierana jednorazowo. Wręcz przeciwnie – z przepisu wynika, że wolą ustawodawcy było ustanowienie proporcjonalnej redukcji całkowitego kosztu kredytu, niezależnie od tego, kiedy ten koszt został poniesiony przez kredytobiorcę. Powyższe pozostaje w zgodzie z dyrektywą, która jasno wskazuje, że obniżce podlegają nie tylko odsetki, ale również wszelkie pozostałe koszty, mieszczące się w definicji całkowitego kosztu kredytu. Istotą prowizji jak również opłaty przygotowawczej jest jej jednorazowe poniesienie, stąd niemożliwa do zaakceptowania bez narażania się na zarzut jaskrawego naruszenia prawa unijnego byłaby wykładnia, która prowadziłaby do wniosku, że nie byłyby one właśnie z uwagi na swoją istotę objęte zakresem zastosowania art. 49 u.k.k. i art. 16 dyrektywy, wbrew kategoriernym art. 5 pkt 6 u.k.k. oraz art. 3 lit. g dyrektywy, explicite zaliczającym prowizję i opłaty do całkowitego kosztu kredytu, do którego odnoszą się ww. przepisy dot. obniżenia kosztów kredytu przy przedterminowej spłacie.

Wnioski z wykładni językowej i systemowej są przy tym potwierdzone jednoznacznymi wynikami wykładni celowościowej. Celem instytucji przedterminowej spłaty i obniżki kosztów w razie jej dokonania jest zapewnienie silnej konkurencji na rynku pożyczek konsumenckich, która prowadzi w konsekwencji do oferowania konsumentom coraz lepszych i tańszych produktów finansowych. Celem wzmocnienia tej konkurencji prawodawca europejski przewidział, że konsument ma prawo w każdej chwili „zmienić” kredytodawcę, nie ponosząc żadnych kosztów z tego tytułu, bowiem poprzedni kredytodawca nie będzie uprawniony do zatrzymania jakichkolwiek kosztów przypadających na okres, o który skrócono umowę, która łączyła go z konsumentem. Innymi słowy, konsument nie może być postawiony w sytuacji, w której zmuszony jest pozostać przy dotychczasowym kredytodawcy, mimo że znalazł korzystniejszą ofertę, tylko dlatego, że w przeciwnym razie uiszczona jednorazowo prowizja „przepadnie”. Przeciwnie, celem instytucji z art.

49 u.k.k. jest zwrot konsumentowi proporcjonalnej części wszelkich poniesionych przezeń kosztów, które następnie będzie mógł wykorzystać u nowego kredytodawcy.

Podsumowując – zarówno wykładnia literalna, jak i celowościowa prowadzą do wniosku, że art. 49 ust. 1 u.k.k. należy rozumieć w ten sposób, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu następuje obniżenie wszystkich możliwych kosztów kredytu, niezależnie od ich charakteru. Niezależnie od tego wykładnia taka jest wiążąca, skoro w ten właśnie sposób wyłożył implementowany art. 16 dyrektywy (...) w wyroku C-383/18. Sądy krajowe wszystkich państw członkowskich są związane wykładnią prawa unijnego dokonaną przez (...), w tym również przy stosowaniu przepisów krajowych implementujących wyłożony przez (...) przepis. Wynika to z jednolitego charakteru prawa unijnego, którego istotą jest obowiązywanie na całym obszarze wspólnego rynku. Gdyby sądy poszczególnych państw członkowskich dokonywały autonomicznej wykładni prawa unijnego (niezgodnie z orzecznictwem (...)), nie można by mówić o jednolitym prawie unijnym. Na marginesie wskazać należy, że analogicznej wykładni dokonał też Sąd Najwyższy w uchwale III CZP 49/19.

Mając na uwadze powyższe, powodowi należy był zwrot zapłaconych prowizji przypadających na okres, o który skrócono obowiązywanie jego umowy (proporcjonalne do tego okresu).

V. Wysokość zasądzzonego roszczenia i odsetek

Pozwana twierdziła, że prawidłowo rozliczyła umowę. Stanowisko to nie zasługiwało jednak na uwzględnienie. Ponieważ R. K. spłacił pożyczkę 17 czerwca 2019 r., korzystał z niej przez 46 dni, zamiast pierwotnie planowanych 910 dni. Tym samym należne jest od niego, jak chodzi o koszty pozaodsetkowe (prowizję i opłatę przygotowawczą) 151,34 zł zamiast 2 993,84 zł, które byłyby należne, gdyby pożyczka nie została spłacona przed terminem (co wynika z następującego działania matematycznego, opartego na mechanizmie proporcji: $(46 \times 2\,993,84 \text{ zł}) / 910$). Ponadto należne były od niego odsetki zgodnie z harmonogramem (k. 12) tj. 5,77 zł, 5, 69 zł, 5, 61 zł, 5,52 zł, 5,44 zł, 5,36 zł oraz 2,26 (3/7 raty odsetkowej wyliczonej za okres od 14 do 21 czerwca 2019 r.), co daje łącznie z udostępnionym kapitałem (3 000 zł) kwotę 3 186,99 zł. Tymczasem R. K. spłacił łącznie 5 782,51 zł (360 zł + 360 zł + 5 062,51 zł). Tym samym napłata R. K. wynosi 2 595,52 zł, co z nawiązką pokrywa dochodzone w niniejszym procesie żądanie 2 472,63 zł.

Powódce należało się zatem dochodzone roszczenie, które nabyła w drodze cesji, a podstawą prawną zasądzenia tego roszczenia na rzecz powódki jest art. 509 § 1 k.c. oraz art. 510 § 1 k.c.

Zgodnie z art. 52 u.k.k. pozwana była obowiązana rozliczyć się z cedentem (a po cesji: z powódką) w terminie 14 dni od dokonania wcześniejszych spłat umowy. Miało to miejsce 17 czerwca 2019 r., więc termin na rozliczenie się upłynął pozwanej 1 lipca 2019 r. Ponieważ pozwana się nie rozliczyła, od dnia następnego tj. 2 lipca 2019 r. powódce zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c. należne są odsetki za opóźnienie.

VI. Koszty procesu

O kosztach procesu sąd orzekł w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Pozwana jako przegrywająca obowiązana jest zwrócić poniesione przez powódkę koszty, na które złożyły się: opłata od pozwu (200 zł), opłata skarbową od złożonego dokumentu pełnomocnictwa (17 zł) i wynagrodzenie adwokata stosownie do § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (900 zł).

Nakład pracy pełnomocnika, przy uwzględnieniu masowego oraz nieskomplikowanego charakteru przedmiotowej sprawy, a także brak konieczności wyznaczania rozprawy, nie uzasadniał przyznania powódce zwrotu kosztów zastępstwa w wysokości wielokrotności stawki minimalnej, o co wносиła (k. 23).

Z.ądzenia:

1. odnotować uzasadnienie;

2. doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem pełnomocnikowi pozwanej r. pr. B. przez umieszczenie w portalu informacyjnym.

W., 4 października 2022 roku asesor sądowy Mateusz Janicki